

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-40>

ПОЛІТИЧНИЙ ТА ДІЛОВИЙ НАРАТИВИ ЯК ФІЛОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

POLITICAL AND BUSINESS NARRATIVES AS PHILOLOGICAL ISSUES

Прима В. В.,

orcid.org/0000-0001-7331-9950

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Державного торговельно-економічного університету

Актуальність дослідження обумовлена тісним зв'язком між політикою та ЗМІ в сучасному суспільстві. Засоби масової інформації є основним каналом розповсюдження політичної інформації та впливу на громадську думку. Політичні наративи, які створюються та поширюються ЗМІ, є важливим інструментом політичного впливу. Тому вивчення політичних наративів є необхідним для розуміння сучасних політичних процесів.

З лінгвістичної та соціокультурної перспективи політичний та медійний дискурси знаходяться в тісній взаємодії. Це явище є предметом все більшого дослідження, але досі розглядається переважно як взаємодія двох окремих дискурсів, кожен з яких має свої власні характеристики. Об'єктом цього дослідження є вивчення політичного наративу як мовного і культурного феномену. Це складний дискурс, який поєднує в собі політичний дискурс і дискурс ЗМІ. Надалі ми будемо використовувати термін «англомовний» для позначення як британського, так і американського варіантів цього наративу.

Мета статті – проаналізувати філологічне явище політичного наративу. Реалізація мети передбачає вирішення таких завдань: 1) дослідити феномен політичного наративу в науковій літературі; 2) узагальнити результати аналізу досліджуваного явища.

Наукова новизна. Вперше доведено, що політичні наративи – це історія, яку розповідають про політику. Вони створюються політиками та ЗМІ, щоб впливати на громадську думку.

Автор приходять до висновків, що оскільки дискурс – це мовна взаємодія, яка відбувається в часі та просторі, то політичний наратив можна розглядати як сюжетну структуру, яка складається з дійових осіб, подій та часових рамок. Діячі політичного наративу – це політики, які беруть участь у політичній події. Вони можуть бути головними героями, другорядними персонажами або статистами. Події політичного наративу – це етапи політичної події. Вони можуть бути позитивними, негативними або нейтральними. Часові рамки політичного наративу – це період, протягом якого відбувається політична подія. Ці чотири елементи – тематична єдність, дійові особи, події та часові рамки – є важливими для розуміння політичного наративу.

Ключові слова: наратив, політичний наратив, політичний дискурс, англомовний політичний дискурс, стилістичні особливості, кібернеологізми, англійська ділова мова.

The relevance of the study is due to the close connection between politics and mass media in modern society. The mass media is the main channel for spreading political information and influencing public opinion. Political narratives created and disseminated by the mass media are an important tool of political influence. Therefore, the study of political narratives is necessary for understanding modern political processes.

From a linguistic and sociocultural perspective, political and media discourses are in close interaction. This phenomenon is the subject of increasing research, but is still considered mainly as the interaction of two separate discourses, each of which has its own characteristics. The object of this study is the study of political narrative as a linguistic and cultural phenomenon. It is a complex discourse that combines political discourse and media discourse. Hereafter, we will use the term "English" to refer to both the British and American versions of this narrative.

The purpose of the article is to analyze the philological phenomenon of political narrative. The realization of the goal involves solving the following tasks: 1) to investigate the phenomenon of political narrative in scientific literature; 2) summarize the results of the analysis of the phenomenon under study.

Scientific novelty. It was proved for the first time that political narratives are stories told about politics. They are created by politicians and the media to influence public opinion.

The author comes to the conclusion that since the discourse is a linguistic interaction that takes place in time and space, the political narrative can be considered as a plot structure consisting of actors, events and time frames. Actors of a political narrative are politicians who participate in a political event. They can be main characters, minor characters or extras. The events of a political narrative are the stages of a political event. They can be positive, negative or neutral. The time frame of a political narrative is the period during which a political event takes place. These four elements—thematic unity, actors, events, and time frame are essential to understanding a political narrative.

Key words: narrative, political narrative, political discourse, English-language political discourse, stylistic features, cyberneologisms, English business language.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження обумовлена тісним зв'язком між політикою та ЗМІ в сучасному суспільстві. Засоби масової інформації є основним каналом розповсюдження політичної інформації та впливу на громадську думку. Політичні наративи, які створюються та поширюються ЗМІ, є важливим інструментом політичного впливу. Тому вивчення політичних наративів є необхідним для розуміння сучасних політичних процесів.

З лінгвістичної та соціокультурної перспективи політичний та медійний дискурс знаходяться в тісній взаємодії. Це явище є предметом все більшого дослідження, але досі розглядається переважно як взаємодія двох окремих дискурсів, кожний з яких має свої власні характеристики.

Об'єктом цього дослідження є вивчення політичного наративу як мовного і культурного феномену. Це складний дискурс, який поєднує в собі політичний дискурс і дискурс ЗМІ. Надалі ми будемо використовувати термін «англомовний» для позначення як британського, так і американського варіантів цього наративу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед важливих дослідників наративу можна виділити українську вчену Н. Чепелеву.

У 2018 р. під редакцією українських дослідників Н. Чепелевої та М. Папучі в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя вийшла колективна монографія «Особистість та її історія», у якій Н. Чепелева говорить, що «нарратив ми визначаємо як замкнену оповідну структуру, що надає життєвим подіям послідовності та завершеності, організовує їх у хронологічному або ж іншому, підпорядкованому якійсь єдиній логіці, порядку. Наратив включає усі основні ознаки оповідального тексту (автора, героїв, події, сюжет тощо) і являє собою мов би рамку, фрейм, у яку «вміщуються» реальні події з тим, щоб їх зрозуміти, осмислити, включити в особистісний досвід шляхом оповідання, розповіді або історії» [3, с. 9–10].

Отже, нарратив – це спосіб, яким ми організовуємо свій життєвий досвід. Він надає подіям послідовності та завершеності, організовуючи їх у певному порядку. Цей порядок може бути хронологічним, але може бути й іншим, підпорядкованим певній логіці.

Наратив включає в себе всі основні елементи оповідального тексту: автора, героїв, події та сюжет. Він є мовною рамкою, в яку ми «вміщуємо» реальні події, щоб зрозуміти, осмислити та включити їх у свій особистий досвід [3].

Мета статті – проаналізувати філологічне явище політичного наративу. Реалізація мети передбачає вирішення таких завдань: 1) дослідити феномен політичного наративу в науковій літературі; 2) узагальнити результати аналізу досліджуваного явища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Вікіпедією, нарратив – це «форма викладу та відтворення події в усній або письмовій формі. Це і процес розповідання, і його результат – розповідь у значенні англійського терміна *story* – називають нарацією; Таким чином, концепція нарації є двозначною як процес/продукт, у якій нарратив або розповідь зустрічаються з інтерпретацією, до якої відноситься те саме.

Сукупність цих характерних властивостей, які характеризують акт як розповідь, називається нарративністю; вона піддається кількісному вимірюванню і допомагає розрізнити хроніку, історію та оповідь. З одного боку, вона полягає в тому, що події ставляться в

більш-менш оціночне відношення до часу і простору або в тому, що вони спочатку створюють цю часово-просторову рамку (хронотопологізація), а з іншого боку, у тому факті, що в акті розповідання спосіб розповідання є конститутивним для значення змісту історії» [7].

Отже, наратив – це складна форма комунікації, яка дозволяє нам розповідати історії. Він включає в себе як сам процес розповідання, так і результат цього процесу – розповідь.

Засоби масової інформації є потужним інструментом впливу на суспільну думку. Тому вивчення їхніх мовних і риторичних особливостей є важливим завданням для різних наукових дисциплін, які вивчають суспільство і культуру.

Дослідження засобів масової інформації є полем безмежних можливостей для науковців різних галузей знання. ЗМІ можна розглядати з різних наукових позицій (філологія, психологія, філософія, соціологія тощо), щоб краще зрозуміти їх природу, роль у суспільстві та взаємодію з іншими соціальними та політичними інститутами.

За Є. Шейгал, політичний наратив – це «сукупність дискурсивних утворень різних жанрів, сконцентрованих навколо певної політичної події» [6].

Виходячи з даного визначення Є. Шейгал, ми пропонуємо нашу авторську дефініцію. Політичні наративи – це історія, яку розповідають про політику. Вони створюються політиками та ЗМІ, щоб впливати на громадську думку.

Згідно зі швейцарським лінгвістом П. Серіо, категорія дискурс має наступні значення:

1. Еквівалент поняття «мова» у сосюрівському сенсі, тобто будь-яке конкретне висловлювання.

2. Одиниця, яка за обсягом перевищує фразу, висловлювання у світовому сенсі; те, що предмет дослідження «граматики тексту», яка вивчає послідовність окремих висловлювань.

3. У межах теорій висловлювання чи прагматики «дискурсом» називають вплив висловлювання на його одержувача та його внесення у «висловлювальну» ситуацію (що має на увазі суб'єкта висловлювання, адресата, момент і певне місце висловлювання).

4. При спеціалізації значення 3, «дискурс» означає розмову, яку розглядають як основний тип висловлювання.

5. У Бенвеніста «дискурсом» називається мова, що присвоюється мовцем, на протизагу «розповіді», яка розгортається без експліцитного втручання суб'єкта висловлювання.

6. Термін «дискурс» часто вживається також позначення системи обмежень, які накладаються на необмежену кількість висловлювань з певної соціальної чи ідеологічної позиції» [5].

Тобто дискурс – це не просто мова, це ціла система мовних і позамовних засобів, які використовуються в процесі спілкування. Дискурс відображає особливості історичної епохи, культури, особистості комуніканта та комунікативної ситуації.

Згідно з П. Серіо, «висловлювання — це послідовність фраз, укладених між двома семантичними прогалинами, двома зупинками в комунікації, дискурс — це висловлювання, яке розглядається з погляду дискурсного механізму, який ним керує. Отже, погляд текст із позиції його структурування «в мові» визначає цей текст як висловлювання; лінгвістичне дослідження умов виробництва тексту визначає його як «дискурс» [5].

У сучасній лінгвістиці набирає популярності напрямок, який вивчає мовні явища, пов'язані з оповіданнями. Оповідання – це текст, який розповідає про реальні або вигадані події, що відбуваються в часовій послідовності. Оповідання є важливою частиною людської комунікації, оскільки вони дозволяють нам ділитися своїми досвідом і думками з іншими людьми [1].

Дослідник Г. Ебботт відзначає, що коли ми наближаємося до межі одного наративу, ми розуміємо, що він включений до іншого наративу. Такий наратив, який містить інші наративи, називається рамковим наративом [4].

Хоча політичні наративи часто створюються різними джерелами, вони часто об'єднуються в один загальний наратив. Цей загальний наратив складається з різних точок зору, які можуть бути навіть діаметрально протилежними.

Наприклад, у рамках президентських виборів існують наративи від обох кандидатів, від ЗМІ, від політичних експертів і від звичайних громадян. Хоча ці наративи можуть бути дуже різними, вони все одно складають єдиний політичний наратив про вибори.

Цей загальний наратив є важливим, тому що він дозволяє нам зрозуміти, як різні люди бачать одну і ту ж подію. Він також дозволяє нам зрозуміти, як політики та ЗМІ формують громадську думку.

Висновки. Отже, наратив – це історія, яка розповідається за допомогою мови. Вона складається з серії взаємопов'язаних подій, які відбуваються в певних просторово-часових рамках.

Оскільки дискурс – це мовна взаємодія, яка відбувається в часі та просторі, то політичний наратив можна розглядати як сюжетну структуру, яка складається з дійових осіб, подій та часових рамок.

Діячі політичного наративу – це політики, які беруть участь у політичній події. Вони можуть бути головними героями, другорядними персонажами або статистами.

Події політичного наративу – це етапи політичної події. Вони можуть бути позитивними, негативними або нейтральними.

Часові рамки політичного наративу – це період, протягом якого відбувається політична подія.

Ці чотири елементи – тематична єдність, дійові особи, події та часові рамки – є важливими для розуміння політичного наративу.

Наприклад, при аналізі політичного наративу про президентські вибори можна визначити, що його тематична єдність – це боротьба за владу. Діячі наративу – це кандидати в президенти, їхні команди та виборці. Події наративу – це кампанія, голосування та визначення переможця. Часові рамки наративу – це період від початку кампанії до дня виборів.

Розуміння цих елементів дозволяє нам глибше зрозуміти політичні події та їхнє значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вікіпедія Оповідання. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Оповідання> (дата звернення: 25.12.2023).
2. Чепелева Н. В. Особистість як оповідач історій. *Особистість та її історія: колективна монографія*. За ред. Н. В. Чепелевої, М. В. Папучі. НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С. 7–22.
3. Abbott E. A. A Shakespearian grammar: An attempt to illustrate some of the differences between Elizabethan and Modern English. 2003.
4. Sériot P. Analyse du discours politique soviétique. Paris : IMSECO. 1985.
5. Sheigal E. I. Semiotics of political discourse. Monograph. 2000.
6. WikipediA Erzählung. <https://de.wikipedia.org/wiki/Erz%C3%A4hlung> (дата звернення: 07.01.2024).